

HU

HU

HU

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 7.4.2008
COM(2008) 172 végleges

2008/0067 (CNS)

Javaslat:

A TANÁCS HATÁROZATA

a Közösségen kívüli projektekhez adott hitelek és garanciák veszteségeinek fedezésére az Európai Beruházási Banknak nyújtott közösségi garanciáról szóló 2006/1016/EK tanácsi határozat értelmében a közép-ázsiai országok jogosultságáról

{SEC(2008) 417}

(előterjesztő: a Bizottság)

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

- A javaslat indokolása és céljai

A tanácsi határozatra irányuló e javaslat célja öt közép-ázsiai ország – nevezetesen Kazahsztán, Kirgizisztán, Tádzsikisztán, Türkmenisztán és Üzbegisztán – jogosultságának megállapítása az Európai Beruházási Bank (EBB) által a 2006/1016/EK tanácsi határozatnak megfelelő közösségi garancia mellett nyújtott finanszírozásra. A 2006/1016/EK tanácsi határozat 2. cikke szerint az EBB mandátumának ezen országokban történő aktiválásáról a Tanács a Bizottság javaslata alapján határoz.

- Általános háttér

Az Európai Tanács 2007. június 21–22-i ülésén elfogadta a Közép-Ázsiával való új partnerségre vonatkozó EU-stratégiát (a „stratégia”). A stratégia általános keretül szolgál az EU Közép-Ázsiával fenntartott kapcsolataihoz, ideértve az EBB-finanszírozás tekintetében különös jelentőséggel bíró következő területeket: emberi jogok, felelősségteljes kormányzás és demokrácia, gazdasági fejlődés, kereskedelem és beruházások, energiaügy, szállítási és környezetvédelmi politikák. A stratégia a közép-ázsiai országok által a függetlenség elnyerése óta elért előrehaladásra, valamint a különféle partnerségi, kereskedelmi és együttműködési megállapodások végrehajtása során elért eredményekre alapoz. Az EU és a régió országainak közös érdekein alapuló stratégia az EU együttműködési prioritásait a régió egésze tekintetében határozza meg, a végrehajtás azonban az egyes közép-ázsiai országok egyedi igényeihez és teljesítményéhez igazodik.

A közép-ázsiai országokkal való együttműködés szorosabbá tétele érdekében a stratégia különösen a következőket tartalmazza: „Az EU meg fogja erősíteni a nemzetközi pénzügyi szervezetekkel, többek között a Világbankkal és az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bankkal (EBRD) fenntartott kapcsolatokat. Az Európai Beruházási Banknak (EBB) fontos szerep jut az EU és Közép-Ázsia érdekeit szolgáló projektek finanszírozásában”

Kazahsztán, Kirgizisztán, Tádzsikisztán, Türkmenisztán és Üzbegisztán közép-ázsiai országok függetlenségük elnyerése óta jelentős fejlődést értek el politikai és gazdasági szempontból egyaránt. Létrehozták az államszervezetet, biztosították a nemzetiségek közötti megbékélést és a vallási felekezetek közötti párbeszédet. Az EBESZ-hez való csatlakozással elfogadták a szervezet értékeit, normáit és kötelezettségvállalásait. Az Egyesült Nemzetek Millenniumi Nyilatkozatának aláírásával a fenntartható fejlődés tekintetében nagyra törő célokat tűztek maguk elé, amelyek tükröződnek a szegénység leküzdését célzó nemzeti stratégiai dokumentumaikban vagy a népesség jólétének javítását célzó, hasonló nemzeti stratégiáikban. Az EU a stratégia keretében vállalta rendszeres és eredményorientált „emberi jogi párbeszéd” folytatását a kelet-ázsiai országok mindegyikével.

Az EU egyedi partnerségi és együttműködési megállapodásokat kötött mind az öt közép-ázsiai országgal, jöllehet csak a Kazahsztánnal, Kirgizisztánnal és

Üzbegisztánnal kötött megállapodások léptek hatályba. A Tádzsikisztánnal és Türkmenisztánnal kötött partnerségi és együttműködési megállapodásokat még nem ratifikálta valamennyi EU-tagállam. Ezek a megállapodások – míg megkötésük kétoldalú alapon történt – közös regionális keretrendszer nyújtanak az EU mind az öt közép-ázsiai országgal való együttműködéséhez.

A 2006/1016/EK tanácsi határozat meghatározza, hogy Közép-Ázsiában az EBB tevékenységének a határokon átnyúló vonzatokkal bíró főbb energiaellátási és energiaszállítási projektekre kell összpontosítania. Közép-Ázsia a jelentős szénhidrogén erőforrásaival és az európai piacokra irányuló szállítási útvonalak tekintetében kedvező földrajzi helyzetével fontos szerepet képes betölteni az EU energiaellátásának biztosításában.

A Bizottság emellett úgy véli, hogy a javaslat hatálya alá tartozó országokban uralkodó makrogazdasági feltételek figyelembevételével lehetővé kell tenni számukra az EBB-finanszírozáshoz való hozzáférést, néhány ország tekintetében egyedi feltételek mellett. A közép-ázsiai gazdaságok az elmúlt években igen gyors teljesítménynövekedést könyvelhettek el. Az erős GDP-növekedés – amely a világon a legerősebbek között van, és amelynek elérését körütekintő makrogazdasági politikák alkalmazásával, a régió legszegényebb országai (Kirgizisztán és Tádzsikisztán) vonatkozásában pedig a multilaterális és bilaterális hitelezők és adományozók nagy kedvezményű pénzügyi támogatásához való hozzáféréssel segítették elő – a külső pénzügyek megerősítéséhez, illetve a régióban az adósság fenntarthatóságának javulásához vezetett. Az adósság csökkentésében és a hivatalos tartalékok képzésében elért előrehaladás a régiót jobb helyzetbe hozta a sokkok elnyelésére és a fejlesztési szükségletek kezelésére.

Az öt közép-ázsiai ország gazdasági és pénzügyi helyzete azonban jelentősen eltér. Kazahsztán, a közepes jövedelmű, felemelkedő gazdaság és a természeti erőforrások (elsősorban szénhidrogének) fontos exportőre hatalmas közvetlen külföldi beruházásokat vonz, és hozzáfér a nemzetközi tőkepiacokhoz. Türkmenisztán, a másik nagy szénhidrogén-termelő és -exportőr helyzete ugyanilyen kényelmes. Noha a régió másik három országa sokkal szegényebb és sokkal kevesebb exportálható erőforrással rendelkezik (Üzbegisztán nagy tartalékokkal rendelkezik ugyan, de ezek feltárására még hátravan), ezek is jelentős előrehaladást értek el pénzügyi helyzetük javításában. Kirgizisztán és Tádzsikisztán külső pénzügyi helyzete még mindig ingatag és jelentősen romolhat, ha a két ország további adósságokat halmoz fel nem kedvezményes feltételek mellett. Ezért Kirgizisztánnak és Tádzsikisztánnak csak jelentős támogatáselemmel párosuló finanszírozási csomagokkal összefüggésben szabad EBB-finanszírozást nyújtani.

Ezekben az országokban az EBB tevékenységét a Bizottság, az EBB és az EBRD között, a Kelet-Európában és a Dél-Kaukázusban, Oroszországban, valamint Közép-Ázsiában folyó együttműködés tekintetében 2006. december 15-én aláírt háromoldalú egyetértési megállapodás szabályozza. Ezért az EBB ezen országokban végzett tevékenysége összhangban fog állni az EBRD e régiókban végzett tevékenységeivel.

Emellett a Bizottság, az EBB, az EBRD, a Fekete-tengeri Kereskedelmi és Fejlesztési Bank, az Európa Tanács Fejlesztési Bankja, a Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank, a Nemzetközi Pénzügyi Társaság és az Északi Beruházási Bank 2007. július 13-án többoldalú egyetértési megállapodást írt alá a közép-ázsiai országokban folyó

együttműködésről.

A közép-ázsiai országok gazdasági fejleményeiről több információt tartalmaz a személyzeti munkadokumentum (SEC (2008) xxx).

- Hatályos rendelkezések a javaslat által szabályozott területen

Amint azt fentebb megjegyeztük, a javaslat a közép-ázsiai országoknak a 2006/1016/EK tanácsi határozat szerinti jogosultságán alapul.

- Összhang az Unió egyéb politikáival és célkitűzéseivel

A javaslat az Európai Tanács azon kérése nyomán készült, hogy az EBB-nek aktívvá kell válnia Közép-Ázsiában. Az EBB tevékenysége kiegészíti a Bizottság által a fejlesztési együttműködési eszköz alapján nyújtott egyéb támogatást. Ezen túlmenően Kazahsztán, Kirgizisztán, Tádzsikisztán, Türkmenisztán és Üzbegisztán, az öt közép-ázsiai köztársaság felkérést kap az Európai Szomszédsági és Partnerségi Eszköz (ENPI) regionális kezdeményezéseiben és programjaiban való részvételre is, az EU és Közép-Ázsia közötti kapcsolatok elmélyítése céljából.

A Bizottság 2007. április 27-én elfogadta a Közép-Ázsiának a 2007–2013 időszakban nyújtandó támogatás regionális stratégiai dokumentumát és a fejlesztési együttműködési eszköz alapján a 2007–2013 időszakra szóló indikatív programot.

A regionális támogatási stratégia a közép-ázsiai országokkal regionális és nemzeti szinten zajló politikai párbeszéd megerősítését támogató eszközként értelmezhető. A stratégia regionális szinten az EU, a régió és az EU szomszédság országai közötti kapcsolatoknak a szállítási, energetikai és kommunikációs hálózatokon keresztül történő megszilárdítására összpontosít, nemzeti szinten pedig a kormányzásra (államháztartás irányítása és igazságszolgáltatás), valamint a legszegényebb országok (Kirgizisztán és Tádzsikisztán) esetében a szegénység csökkentésére. A legjobb hatás és a szinergia biztosítása érdekében a sajátos közép-ázsiai regionális intézkedések prioritásait az energia, a szállítás és a környezetvédelem terén összehangolják az ENPI vonatkozó regionális programjaival, és ezek az ENPI keleti regionális programján keresztül EK-finanszírozásban részesülhetnek (az ENPI-rendelet 27. cikke alapján).

A régió iránti nagyobb európai uniós elkötelezettség tükrözése érdekében a Közép-Ázsiának szóló EK-támogatás költségvetését a 2007–2013 közötti új pénzügyi keretben jelentősen növelik, összesen 750 millió euróra (állandó árakon), a régiónak a fejlesztési együttműködési eszköz alapján évente átlagosan elkülönített összeg a 2007. évi 58 millió euróról 2013-ra 139 millió euróra nő.

Az Európai Tanács felkérte a Tanácsot és a Bizottságot, hogy rendszeresen vizsgálja felül a stratégia végrehajtásának előrehaladását és 2008 közepéig nyújtson be időközi jelentést az Európai Tanácsnak.

2. KONZULTÁCIÓ AZ ÉRDEKELT FELEKKEL ÉS HATÁSVIZSGÁLAT

- Konzultáció az érdekelt felekkel

A konzultáció módszerei, a megcélzott főbb ágazatok és a válaszadók általános bemutatása

Az EBB-vel és az EBRD-vel a Bizottság, az EBB és az EBRD között, a Kelet-Európában és a Dél-Kaukázusban, Oroszországban, valamint Közép-Ázsiában folyó együttműködés tekintetében 2006. december 15-én aláírt háromoldalú egyetértési megállapodással létrehozott irányítóbizottság ülésének keretében konzultáltak.

A válaszok összefoglalása és figyelembevételük módja

Az EBB és az EBRD nem emelt kifogást az EBB közép-ázsiai mandátumának aktiválása tekintetében.

- Szakvélemények összegyűjtése és felhasználása

Nem volt szükség külső szakvéleményre.

- Hatásvizsgálat

Az EBB mandátumának az öt közép-ázsiai ország tekintetében történő aktiválása a 2006/1016/EK tanácsi határozat keretében fog történni. Az EBB finanszírozási műveleteinek felső értékeit nem módosítják. Ázsia tekintetében az indikatív felső érték 1 milliárd EUR marad.

A megvizsgált másik lehetőség az volt, hogy ne tegyenek javaslatot az EBB mandátumának az öt közép-ázsiai ország tekintetében történő aktiválására. Ezt azonban nem tekintették megfelelő választási lehetőségnek, figyelemmel az Európai Tanács azon ajánlására, hogy az EBB-nek fontos szerepet kell betöltenie a közép-ázsiai EU-s érdekeltségű projektek finanszírozásában.

3. AZ ELŐTERJESZTÉS JOGI ELEMEI

- A javasolt fellépés összefoglalása

A tanácsi határozatra irányuló e javaslat célja öt közép-ázsiai ország – nevezetesen Kazahsztán, Kirgizisztán, Tádzsikisztán, Türkmenisztán és Üzbegisztán – jogosultságának megállapítása a 2006/1016/EK tanácsi határozatnak megfelelő EBB-finanszírozás tekintetében.

- Jogalap

A 2006/1016/EK tanácsi határozat 2. cikkében előírtaknak megfelelően a jogalkotási javaslat alapja az Európai Közösséget létrehozó szerződés 181a. cikke lesz.

Meg kell jegyezni, hogy az Európai Parlament az Európai Bírósághoz benyújtott megsemmisítési keresettel (C-155/07. sz. ügy) vitatja a 2006/1016/EK tanácsi határozat elfogadásához a jogalap megválasztását, azzal érvelve, hogy a határozat a fejlesztési politika eszköze, amelyet az EK-Szerződés 179. és 181a. cikkének kettős jogalapján, és nem kizárólag a 181a. cikk alapján kellett volna elfogadni. A Parlament azonban kéri az Európai Bíróságtól, hogy – amennyiben a megsemmisítés mellett dönt – egy új

határozat elfogadásáig tartsa fenn a 2006/1016/EK tanácsi határozat hatályát. Mindezek előre bocsátása mellett a Bizottság ezt a jogalkotási javaslatot a Szerződés 181a. cikke alapján terjeszti elő, a 2006/1016/EK tanácsi határozatban meghatározott követelményekkel összhangban.

- A szubszidiaritás elve

A javaslat a Közösség kizárólagos hatáskörébe tartozik. A szubszidiaritás elvét ennél fogva nem kell alkalmazni.

- Az arányosság elve

A javaslat megfelel az arányosság elvének a következő okok miatt:

A javaslat egy hatályos tanácsi határozat rendelkezésének végrehajtására vonatkozik.

A javaslat nem ró további pénzügyi vagy igazgatási terhet a Közösségre és a nemzeti vagy helyi hatóságokra.

- Az eszközök kiválasztása

Javasolt eszközök: egyéb.

Egyéb eszközök nem lennének megfelelőek a következő ok miatt:

Tanácsi határozat szükséges a 2006/1016/EK tanácsi határozat értelmében.

4. KÖLTSÉGVETÉSI KIHATÁS

A javaslatnak nincsen kihatása a Közösség költségvetésére.

5. TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

- Felülvizsgálati/módosítási/megszüntetési záradék

A 2006/1016/EK tanácsi határozat tartalmaz felülvizsgálati záradékot.

A 2006/1016/EK tanácsi határozat tartalmaz módosítási záradékot.

A 2006/1016/EK tanácsi határozat tartalmaz megszüntetési záradékot.

Javaslat:

A TANÁCS HATÁROZATA

a Közösségen kívüli projektekhez adott hitelek és garanciák veszteségeinek fedezésére az Európai Beruházási Banknak nyújtott közösségi garanciáról szóló 2006/1016/EK tanácsi határozat értelmében a közép-ázsiai országok jogosultságáról

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 181a. cikkére,

tekintettel a Bizottság javaslatára¹,

tekintettel az Európai Parlament véleményére²,

mivel:

- (1) A Közösségen kívüli projektekhez adott hitelek és hitelgaranciák veszteségeinek fedezésére az Európai Beruházási Banknak nyújtott közösségi garanciáról szóló, 2006. december 19-i 2006/1016/EK tanácsi határozat³ 2. cikkével összhangban az 1. mellékletben felsorolt és csillaggal („*”) jelölt országok, valamint az 1. mellékletben fel nem sorolt országok tekintetében a Tanács eseti alapon határoz a közösségi garancia melletti EBB-finanszírozásra való jogosultságról, a Szerződés 181a. cikkének (2) bekezdésében előírt eljárásnak megfelelően.
- (2) A 2006/1016/EK tanácsi határozat 1. melléklete öt közép-ázsiai országot tartalmaz a csillaggal („*”) megjelölt országok között, nevezetesen Kazahsztánt, Kirgizisztánt, Tádzsikisztánt, Türkmenisztánt és Üzbegisztánt.
- (3) Az Európai Tanács 2007. június 21–22-i ülésén elfogadott, Közép-Ázsiával való új partnerségre vonatkozó EU-stratégia kiemeli, hogy az Európai Beruházási Banknak (EBB) fontos szerepet kell betöltenie a közép-ázsiai, EU-s érdekeltségű projektek finanszírozásában.
- (4) Az elmúlt években az erős gazdasági növekedés és a körültekintő makrogazdasági politikák eredményeként javultak a közép-ázsiai országokban uralkodó makrogazdasági feltételek, és különösen a külső pénzügyi helyzet és az adósság fenntarthatósága, ezért lehetővé kell tenni azok számára az EBB-finanszírozáshoz való hozzáférést.

¹ HL C [...], [...], [...]. o.

² HL C [...], [...], [...]. o.

³ HL L 414/95., 2006.12.19.

- (5) Mivel Kirgizisztán és Tádzsikisztán külső pénzügyi helyzete még mindig ingatag, e két országnak további adósságot csak kedvezményes feltételek mellett szabad vállalnia. Ezért Kirgizisztánnak és Tádzsikisztánnak csak jelentős támogatáselemet tartalmazó finanszírozási csomagokkal összefüggésben szabad EBB-finanszírozást nyújtani.
- (6) A közép-ázsiai EBB finanszírozási műveleteket az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bankkal (EBRD) szorosan együttműködve kell végrehajtani, különösen a Bizottság, az EBB és az EBRD között a Kelet-Európában és a Dél-Kaukázusban, Oroszországban, valamint Közép-Ázsiában folyó együttműködés tekintetében 2006. december 15-én aláírt háromoldalú egyetértési megállapodásban meghatározott feltételek szerint;

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Kazahsztán, Kirgizisztán, Tádzsikisztán, Türkmenisztán és Üzbegisztán a 2006/1016/EK tanácsi határozat értelmében közösségi garancia melletti EBB-finanszírozásra jogosult.

2. cikk

Ez a határozat az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.

Kelt Brüsszelben,

a Tanács részéről

az elnök